Valiokunnan lausunto LaVL 19/2016 vp– U 22/2015 vp

Lakivaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (terrorismin torjuminen)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (terrorismin torjuminen) (U 22/2015 vp): Lakivaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä UJ 32/2016 vp — U 22/2015 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- lainsäädäntöneuvos Janne Kanerva, oikeusministeriö
- johtava asiantuntija, poliisiosasto Johanna Puiro, sisäministeriö
- valtionsyyttäjä Tom Laitinen, Valtakunnansyyttäjänvirasto
- rikosylikomisario Tero Haapala, Keskusrikospoliisi
- asianajaja Tiina Haapa-aho, Suomen Asianajajaliitto
- professori Kimmo Nuotio

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- ulkoasiainministeriö
- liikenne- ja viestintäministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta lausunnot LaVL 1/2016 vp ja LaVL 3/2016 vp.

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan komissio on 2.12.2015 tehnyt ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi terrorismin torjumisesta sekä terrorismin torjumisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen

2002/475/YOS korvaamisesta. Direktiiviehdotuksen pääasiallinen sisältö ilmenee valtioneuvoston kirjelmästä (U 22/2015 vp).

Oikeus- ja sisäasiat -neuvoston kokouksessa 10.—11.3.2016 hyväksyttiin yleisnäkemys direktiiviehdotuksesta. Euroopan parlamentin oikeus- ja sisäasioita käsittelevän valiokunnan (LIBE) mietintö valmistui 4.7.2016. Tämän jälkeen asian käsittelyä on jatkettu neuvotteluilla Euroopan parlamentin kanssa ja työryhmäkokouksissa. Puheenjohtajavaltion tavoitteena on, että direktiivi asiallisesti hyväksytään 30.11.2016 pidettävässä pysyvien edustajien komitean (Coreper II) kokouksessa. Jatkokirjelmästä ja sen liitteenä olevasta perusmuistiota ilmenevät keskeiset muutokset verrattuna Suomen jo hyväksymään yleisnäkemykseen. Niistä ilmenee myös se, miten Suomelle aikaisemmissa käsittelyvaiheissa tärkeiksi muodostuneet asiat ovat kehittyneet.

Valtioneuvoston kanta

Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan asiakirjat saavutettavissa olevana kompromissina Euroopan parlamentin kanssa käytävissä neuvotteluissa.

Keskeisiä kysymyksiä koskevat perustelut Suomen kannalle:

Terrorismirikoksia koskeva 3 artikla

Radioaktiivista ainetta ympäristöön päästämällä voidaan aiheuttaa laajamittaisia ja pitkävaikutteisia vahinkoja ihmisten hengelle ja terveydelle. Tämän vuoksi on perusteltua, että artiklan 1 kohdan f alakohtaan tehdyn lisäyksen mukaisesti terrorismirikoksiksi katsotaan myös terroristisessa tarkoituksessa tehdyt radiologisiin aseisiin liittyvät teot.

Terrorismiin liittyvän koulutuksen vastaanottamista koskeva 8 artikla

Itseopiskelun kattaminen artiklassa nousi vakavasti esiin vasta parlamentin kannan ja sen kanssa käytyjen neuvottelujen myötä. Kysymys ei ole pelkästään tiedon vastaanottamisen oikeuteen liittyvästä herkästä ihmisoikeusasiasta. Ongelmana on myös se, miten näitä tapauksia paljastetaan, kuinka todisteita hankitaan ja kuinka tarkoitus todistetaan. Kysymys voitaisiin jättää jäsenvaltioille, jotka voisivat mennä täytäntöönpanossa velvoitteita pidemmälle. Itseopiskelun on kokenut kuitenkin ongelmalliseksi vain muutama jäsenvaltio. Tämän vuoksi vastustamisella ei ole saavutettavissa itseopiskelun jäämistä artiklan ulkopuolelle. Vielä voidaan pyrkiä vaikuttamaan niin, että itseopiskelu rajataan johdantokappaleissa asianmukaisella tavalla. Kun otetaan huomioon 21 b artikla johdantokappaleineen, direktiivi mahdollistaisi sen, että itseopiskelu on kansallisesti toteutettavissa ihmisoikeusvelvoitteet ja rikosoikeudellinen laillisuusperiaate huomioon ottavalla tavalla. Suomi voi siten viime kädessä hyväksyä sen, että artikla kattaa myös itseopiskelun.

Matkustamisrikosta koskeva 9 artikla

Suomi katsoo edelleen U-kirjelmässä todetun kannan mukaisesti, että matkustamisrikokselle on aihetta löytää sisältö, joka on toisaalta tarkoituksenmukainen sekä toisaalta perus- ja ihmisoikeuksien ja kansainvälisten kriminalisointivelvoitteiden vaatimukset täyttävä. Huomioon on otettava se, että Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselma 2178(2014)

ja terrorismin ennaltaehkäisyä koskevaan Euroopan neuvoston yleissopimukseen (SopS 49/2008) vuonna 2015 tehty lisäpöytäkirja edellyttävät, että rangaistavaksi tulee säätää terroristisessa tarkoituksessa tapahtuva matkustaminen, joka suuntautuu muuhun kuin matkustajan kansalaisuustai asuinvaltioon.

Jäsenvaltion kannalta merkittävän uhkan muodostavat tilanteet, joissa henkilö matkustaa sen alueelle tehdäkseen terrorismirikoksen. Tämä koskee niin jäsenvaltioon palaavia kansalaisia ja jäsenvaltiossa asuvia kuin muitakin valtion alueelle matkustavia. Nämä henkilöt eivät välttämättä ole ennen jäsenvaltioon tulemista tehneet jotakin muuta terrorismirikosta (esimerkiksi koulutuksen ottaminen), jonka perusteella heidän toimintaansa voitaisiin puuttua heidän maahan saavuttuaan. Kun jäsenvaltion kannalta uhka on näissä tilanteissa korostuneempi kuin jäsenvaltiosta ulkomaille matkustamisen kohdalla, on perusteltua ja johdonmukaista, että myös tähän uhkaan vastataan rikosoikeuden keinoin.

Jäsenvaltioiden eriävien näkemysten vuoksi puheenjohtajan asiakirjan kaksi vaihtoehtoa tarjoava lähestymistapa on perusteltu. Useiden jäsenvaltioiden vastustuksen vuoksi puheenjohtajan asiakirjassa ei ehdoteta sääntelyä, jonka mukaan jäsenvaltion olisi ehdottomasti kriminalisoitava sen alueelle tapahtuva terroristinen matkustaminen. Puheenjohtajan asiakirjan 9 artiklan 2 kohdan alakohdista ilmenevä ratkaisumalli, joka mahdollistaa valinnan matkustamisrikoksen ja valmisteluluonteisen rikoksen välillä, mahdollistaa sen, että täytäntöönpanovaiheessa voidaan pohtia, kumpi lähestymistapa on kansallisista lähtökohdista perustellumpaa. Perustuslakivaliokunnan lausunnosta PeVL 37/2016 vp on pääteltävissä, että perustuslain 9 §:n 3 momentissa säädetty kielto estää kansalaista saapumasta maahan ei estä matkustamisrikokselle perustuvan vaihtoehdon valintaa. Viimeisen neuvottelukierroksen perusteella on vielä mahdollista, että 9 artiklan 2 kohdan a alakohtaan lisätään 3 artiklaan kohdistuvan viittauksen lisäksi 9 artiklan 1 kohdan tapaan viittaukset 4, 7 ja 8 artiklaan, jotka koskevat terroristiryhmään liittyviä rikoksia sekä koulutuksen antamista ja ottamista terrorismia varten. Nämä rikokset tulisivat siis kyseisen alakohdan mukaisessa vaihtoehdossa rikoksiksi, joiden tekemiseksi matkustaminen valtion alueelle voisi tapahtua. Tätä täydennystä voidaan toteutuessaan pitää johdonmukaisuussyistä ja edellä todetuista yleisistä palaajiin liittyvistä syistä pitää hyväksyttävänä.

Puheenjohtajan asiakirjan 16 artiklan 3 kohdan mukaan 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisen rikoksen yrityksen tulisi olla rangaistava. Jäsenvaltion mahdollisuudet puuttua sellaisen henkilön toimintaan, joka epäonnistuu yrityksessään matkustaa sen alueelle, ja rangaista henkilöä sellaisesta yrityksestä, ovat hyvin rajalliset. Suomi voi kuitenkin hyväksyä puheenjohtajan ehdotuksen johdonmukaisuussyistä ottaen huomioon sen, että Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmaan 2178(2014) perustuvan ja eduskunnan jo hyväksymän Suomesta tapahtuvaa matkustamista koskevan rikoslain 34 a luvun uuden 5 b §:n mukaisen matkustamisrikoksen yritys tulee olemaan rangaistavaa.

Viittaukset 10 artiklaan 11 artiklassa ja 15 artiklassa

Suomi on neuvottelujen jatkuttua yleisnäkemyksen saavuttamisen jälkeen kiinnittänyt huomiota siihen, että viittaus 10 artiklaan ulottaa rikosoikeudellisen vastuun liian pitkälle. Viittaukset 10 artiklaan tarkoittavat sitä, että matkustamisrikoksen edistämisen rahoittamisen tulee olla rangaistavaa ja että matkustamisrikoksen edistämiseltä ei saa edellyttää yhteyttä tiettyyn matkustamisri-

kokseen. Neuvotteluissa vain muutamat jäsenvaltiot ovat jakaneet Suomen huolet, minkä vuoksi viittauksia ei ole saatu pois eikä ole käytännössä mahdollista enää saada pois. Suomi joutuu siten viime kädessä hyväksymään ehdotuksen.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Kyseessä on valtioneuvoston toinen jatkokirjelmä, jossa informoidaan eduskuntaa neuvottelujen kuluessa tapahtuneista keskeisistä muutoksista verrattuna Suomen jo hyväksymään yleisnäkemykseen. Jatkokirjelmästä ilmenee myös se, miten Suomelle aikaisemmissa käsittelyvaiheissa tärkeiksi muodostuneet asiat ovat kehittyneet. Puheenjohtajavaltion tavoitteena on, että direktiivi asiallisesti hyväksytään 30.11.2016 pidettävässä pysyvien edustajien komitean (Coreper II) kokouksessa. Lakivaliokunta arvioi tämänhetkistä neuvottelutilannetta saamansa selvityksen ja asiassa aiemmin antamiensa lausuntojen (LaVL 1/2016 vp ja LaVL 3/2016 vp) valossa.

Saadun selvityksen mukaan direktiiviehdotus on Euroopan parlamentin kanssa käytyjen neuvottelujen kuluessa muuttunut niin, että se sisältää eräitä merkityksellisiä eroja neuvoston yleisnäkemykseen verrattuna. Myös eräät Suomelle merkitykselliset kysymykset ovat neuvottelujen aikana täsmentyneet. Lakivaliokunta kiinnittää näiden osalta huomiota erityisesti jäljempänä selostettuihin ehdotuksiin. Muilta osin valiokunta viittaa aiempiin lausuntoihinsa.

Terrorismirikoksia koskevaan 3 artiklaan ehdotetaan lisäystä, jonka mukaan terrorismirikoksiksi katsotaan myös terroristisessa tarkoituksessa tehdyt radiologisiin aseisiin liittyvät teot. Lakivaliokunta yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että mainittu lisäys on perusteltu. Radioaktiivista ainetta ympäristöön päästämällä voidaan aiheuttaa laajamittaista ja pitkävaikutteista vahinkoa ihmisten hengelle ja terveydelle.

Terrorismiin liittyvän koulutuksen vastaanottamista koskevaan 8 artiklaan on neuvottelujen kuluessa tehty lisäys, jonka myötä myös niin sanottu itseopiskelu olisi kriminalisoitu. Lisäys on sisällytetty direktiiviehdotukseen vasta Euroopan parlamentin kanssa käytyjen neuvottelujen myötä. Näin ollen terrorismia varten kouluttautumista koskevassa artiklassa ei enää edellytetä sitä, että koulutusta otetaan toiselta henkilöltä. Uudella ehdotuksella halutaan vastata niin sanottuun yksinäisten susien aiheuttamaan uhkaan. Voimassa olevan rikoslain 34 a luvun 4 b §:ssä säädetään rangaistavaksi kouluttautuminen terrorismirikoksen tekemistä varten. Mainitussa pykälässä oleva viittaus koulutuksen antamista koskevaan 4 a §:ään merkitsee kuitenkin sitä, että nykyisen lainsäädännön mukaan koulutusta on otettava toiselta henkilöltä. Ehdotus edellyttää näin ollen lainsäädännön muuttamista.

Lakivaliokunta yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että kyseessä on tiedon vastaanottamisen oikeuteen liittyvä herkkä ihmisoikeusasia. Ehdotetun lisäyksen osalta ongelmalliseksi muodostuu myös muun muassa se, miten itseopiskeluun liittyvissä tapauksissa hankitaan todisteita ja miten opiskelun tarkoitus todistetaan. Lakivaliokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että itseopiskeluun liittyvät kysymykset olisi perusteltua jättää jäsenvaltioiden harkintaan, jotka voivat täytäntöönpanovaiheessa tarvittaessa mennä direktiivin velvoitteita pidemmälle. Saadun selvityksen mukaan kuitenkin vain muutama jäsenvaltio katsoo itseopiskelua koskevan ehdotuksen olevan ongelmallinen. Näin ollen ehdotuksen vastustamisella ei ole saavutettavissa itseopiskelun

rajautumista direktiivin ulkopuolelle. Toisaalta on huomattava se, että niin toiselta henkilöltä saatava koulutus kuin itse tapahtuva kouluttautuminenkin voivat samalla tavalla edistää erittäin vakavan rikoksen eli terroristisessa tarkoituksessa tehdyn rikoksen tekemistä. Tästä huolimatta lakivaliokunta katsoo, että neuvotteluissa on edelleen syytä pyrkiä siihen, että itseopiskelua rajataan johdantokappaleissa asianmukaisella tavalla.

Saadun selvityksen mukaan perusoikeuksia koskeva artikla 21 b ja sen johdantokappaleet huomioiden direktiivi mahdollistaa sen, että itseopiskelun kriminalisointi on kansallisesti toteutettavissa ottamalla huomioon ihmisoikeusvelvoitteet ja rikosoikeudellinen laillisuusperiaate. Edellä todetun perusteella lakivaliokunta katsoo, että itseopiskelun sisällyttäminen direktiiviin on mainituilla edellytyksillä viime kädessä hyväksyttävissä osana kompromissia. Valiokunta kuitenkin painottaa, että direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa on kiinnitettävä erityistä huomiota rikosoikeudelliseen laillisuusperiaatteeseen ja sääntelyn täsmällisyyteen sekä tarkkarajaisuuteen.

Matkustamisrikosta koskeva 9 artikla on muuttunut neuvoston yleisnäkemyksen jälkeen. Kompromissina ehdotetussa muotoilussa sääntelyllä katetaan myös tilanteet, jossa kyse on jäsenvaltioon palaavista kansalaisista tai muista jäsenvaltion alueelle matkustavista henkilöistä. Suomen kansallisessa lainsäädännössä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaan 2178 (2014) perustuva rikoslain 34 a luvun uusi 5 b § (matkustaminen terrorismirikoksen tekemistä varten) tulee voimaan 1.12.2016. Mainitun rangaistussäännöksen ulkopuolelle jäävät kansalaisuus- tai asuinvaltioonsa matkustavat, eikä säännös koske Suomeen suuntautuvaa matkustamista.

Direktiiviehdotuksen matkustamisrikosta koskevan artiklan soveltamisala on muuttunut useaan otteeseen neuvotteluiden aikana. Alkuperäisen direktiiviehdotuksen säännös kattoi kotimaahansa palaavat henkilöt. Neuvoston yleisnäkemys puolestaan oli soveltamisalaltaan rajoitetumpi eikä kaikilta osin kattanut edes YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman vaatimuksia. Lakivaliokunta on direktiiviehdotuksesta aiemmin antamissaan lausunnoissa (LaVL 1/2016 vp ja LaVL 3/2016 vp) katsonut, että matkustamisrikokselle on aihetta löytää sisältö, joka on toisaalta tarkoituksenmukainen sekä toisaalta perus- ja ihmisoikeuksien ja kansainvälisten kriminalisointivelvoitteiden vaatimukset täyttävä. Lakivaliokunta pitää mainittua näkemystä edelleen tärkeänä. Lakivaliokunnan aiemmassa lausunnossa (LaVL 1/2016 vp) esiin tuodun mukaisesti nyt käsiteltävällä, kotimaahansa palaavat henkilöt kattavalla kompromissiehdotuksella on liittymäkohtia myös perustuslain 9 §:n 3 momenttiin koskien Suomen kansalaisen oikeutta palata Suomeen.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan jäsenvaltion kannalta merkittävän uhkan muodostavat tilanteet, joissa henkilö matkustaa jäsenvaltion alueelle tehdäkseen terrorismirikoksen. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että jäsenvaltion — esimerkiksi Suomen — kannalta uhka on näissä tilanteissa korostuneempi kuin jäsenvaltiosta ulkomaille tapahtuvan matkustamisen kohdalla. Näin ollen on johdonmukaista, että myös tähän uhkaan vastataan rikosoikeuden keinoin.

Saadun selvityksen mukaan jäsenvaltioiden näkemykset muun muassa kansalaisuusvaltioonsa matkustavien henkilöiden osalta ovat olleet eriäviä. Tämän vuoksi kompromissiehdotuksessa ei ehdoteta sääntelyä, jonka mukaan jäsenvaltion olisi ehdottomasti kriminalisoitava sen alueelle tapahtuva terroristinen matkustaminen. Ehdotus mahdollistaa valinnan matkustamisrikoksen ja valmisteluluonteisen rikoksen välillä. Lakivaliokunta pitää kaksi vaihtoehtoa sisältävää lähesty-

mistapaa perusteltuna. Ratkaisumalli mahdollistaa sen, että direktiivin täytäntöönpanovaiheessa voidaan kansallisesti arvioida, kumpi lähestymistapa on perustellumpi. Saadun selvityksen mukaan alustava arvio on, että valittaessa valmisteluluonteisen teon rangaistavuuden vaihtoehto direktiivin velvoite tulee pitkälti katetuksi jo sillä, että rikoslain 34 a luvun 2 §:ssä säädetään rangaistavaksi terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmistelu.

Valtioneuvoston kannassa todetaan, että aiemmin mainittuun 1.12.2016 voimaan tulevaan rikoslain 34 a luvun uuteen matkustamisrikosta koskevaan 5 b §:ään liittyvästä perustuslakivaliokunnan lausunnosta (PeVL 37/2016 vp) on pääteltävissä, että perustuslain 9 §:n 3 momentissa säädetty kielto estää kansalaista saapumasta maahan ei estä matkustamisrikokselle perustuvan vaihtoehdon valintaa. Lakivaliokunta toteaa tältä osin, että se käsittelee jatkokirjelmää oman toimialansa kannalta eikä ota kantaa puheenjohtajan ehdotuksen perustuslainmukaisuuteen. Jatkokirjelmä on parhaillaan perustuslakivaliokunnan arvioitavana.

Neuvottelutilannetta kokonaisuutena arvioituaan lakivaliokunta katsoo, että puheenjohtajan asiakirjassa oleva kaksi vaihtoehtoista lähestymistapaa sisältävä ehdotus voidaan hyväksyä osana kompromissia edellyttäen, että se ei muodostu perus- ja ihmisoikeuksien kannalta ongelmalliseksi.

Lakivaliokunta on edellisestä jatkokirjelmästä antamassaan lausunnossa (LaVL 3/2016 vp) kiinnittänyt huomiota ongelmiin, jotka liittyvät siihen, että terrorismin rahoittamista koskevassa 11 artiklassa ja 15 artiklassa olevat viittaukset ulottuvat matkustamisrikoksen edistämistä koskevaan 10 artiklaan. Viittausten 10 artiklaan voidaan tulkita tarkoittavan sitä, että matkustamisrikoksen osalta rikoslain 5 luvun 6 §:ssä rangaistavaksi säädetyn avunannon rahoittamisen tulisi olla rangaistavaa ja että avunannon rangaistavuudelta ei saisi edellyttää, että päärikos eli matkustamisrikos tai sen rangaistava yritys tehdään. Viittaukset 10 artiklaan johtavat terrorismirikoksen tekemiseen nähden hyvin varhaiseen sitä edeltävään tekovaiheeseen puuttumiseen. Lakivaliokunta on aiemmassa lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen että 10 artiklaan kohdistuvien viittausten ongelmallisuuteen ja poistamiseen on mahdollisuuksien mukaan syytä kiinnittää huomiota asian jatkokäsittelyssä.

Saadun selvityksen mukaan Suomi on aktiivisesti toiminut edellä mainittujen viittausten poistamisen puolesta, mutta mainittavan kannatuksen puuttuessa se ei ole onnistunut. Valiokunta pitää 10 artiklaan ulottuvien viittausten säilymistä valitettavana, sillä ne ulottavat rikosoikeudellisen vastuun varsin pitkälle. Tämä on kuitenkin sinällään tyypillistä useille rikoslain 34 a luvun säännöksille, joissa rangaistusvastuu ulottuu valmisteluluonteisiin terroristisessa tarkoituksessa tehtyä rikosta edistäviin tekoihin. Saadun selvityksen mukaan perus- ja ihmisoikeuksia ja oikeudellisten perusperiaatteiden huomioimista koskeva 21 b artikla johdantokappaleineen mahdollistaa täytäntöönpanovaiheessa sen, että viittausten oletettavasti edellyttämät lainsäädäntömuutokset saadaan toteutettua Suomen rikosoikeudelliseen järjestelmään soveltuvalla tavalla. Lakivaliokunta katsoo, että viimeksi todetuin edellytyksin ehdotus on hyväksyttävissä osana kompromissipakettia.

Lakivaliokunta on edellisessä lausunnossaan (LaVL 3/2016 vp) kiinnittänyt huomiota siihen, että perus- ja ihmisoikeusnäkökulma tuodaan esiin alkuperäisen direktiiviehdotuksen perusteluissa ja johdantokappaleissa, mutta ei itse ehdotuksen artikloissa. Valiokunta on painottanut perus- ja ih-

misoikeuksien huomioimisen merkitystä direktiivistä edelleen neuvoteltaessa ja myöhemmin pantaessa direktiiviä kansallisesti täytäntöön.

Puheenjohtajan kompromissiasiakirjassa ihmisoikeuksien ja oikeudellisten perusperiaatteiden huomioon ottaminen on nostettu artiklatasolle (artikla 21 b). Mainittua yleistä velvoitetta lisäksi täsmennetään artiklan johdantokappaleissa kattavalla tavalla. Saadun selvityksen mukaan direktiiviin tullaan vielä sisällyttämään johdantokappale, jossa muun ohessa korostetaan suhteellisuusperiaatteen huomioon ottamista direktiivin täytäntöönpanossa sekä kielletään rasismi ja syrjintä täytäntöönpanossa. Valiokunta pitää erittäin myönteisenä ja periaatteellisesti tärkeänä perus- ja ihmisoikeuksia koskevien säännösten nostamista artiklatasolle sekä muita edellä mainittuja täydennyksiä. Valiokunta pitää myönteisenä myös sitä, että raportointia koskevassa 26 artiklassa komission velvollisuutta laajennettaisiin yleisnäkemykseen verrattuna koskemaan myös direktiivin vaikutuksia perusoikeuksiin ja -vapauksiin, lainmukaiseen menettelyyn sekä uhrien suojelun ja auttamisen tasoon.

Lakivaliokunta pitää myönteisenä myös sitä, että johdantokappaleisiin ollaan sisällyttämässä kirjauksia, jotka tuovat esiin sen, että terrorismirikosoikeuden ei tule tunkeutua kansainvälisen humanitaarisen oikeuden alueelle, vaan varsinainen sotilaallinen toiminta aseellisissa konflikteissa kuuluu edelleen kansainvälisen humanitaarisen oikeuden alaan. Kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset rangaistaan sotarikoksina ja rikoksina ihmisyyttä vastaan.

Saamaansa selvitystä ja neuvottelutilannetta kokonaisuutena arvioituaan lakivaliokunta katsoo, että kompromissin saavuttamiseksi jatkokirjelmässä selostettu viimeisin direktiiviehdotuksen muotoilu on edellä lausunnossa mainituin edellytyksin hyväksyttävissä edellyttäen, että se ei muodostu ongelmalliseksi perus- ja ihmisoikeuksien kannalta, ja on myös kansallisesti täytäntöön pantavissa mainitut oikeudet täyttävällä tavalla.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Lakivaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyin täsmennyksin valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 25.11.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kari Tolvanen kok
varapuheenjohtaja Eva Biaudet r
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Emma Kari vihr
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Antero Laukkanen kd

jäsen Sanna Marin sd
jäsen Outi Mäkelä kok
jäsen Mika Niikko ps
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Ville Tavio ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikko Monto